

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 6. uri popoldne.

Štev. 249.

V Ljubljani, v ponedeljek 29. oktobra 1888.

Letnik XVI.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEK“

edini katol.-konservativni slovenski dnevnik s prilogo „Domoljub“ vred

veljá za Ljubljano pri opravništvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejemán:

Za celo leto predplačan	12 gl.
„ pol leta	6 „
„ četrt leta	3 „
„ jeden mesec	1 „

Za pošiljanje na dom se računí 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejemán za vse avstrijske dežele pa veljá:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Naročuje se lahko vsak dan, a list se dobi še-le z dnem naročbe.

Novim naročnikom moremo postreči še z vsemi izišlimi številkami. „DOMOLJUBA“.

Vredništvo in opravništvo „Slovenca“ in „Domoljuba“.

Državni zbor.

Z Dunaja, 28. oktobra.

Interpelacije.

Neki pregovor pravi, da more eden norec v eni uri toliko vprašati, da mu sto modrih ne more odgovarjati. To skušajo tudi naši ministri, katerim so stavili levičarji v petek zopet nekaj zasoljenih vprašanj. Ma u t h n e r in N e u b e r sta vprašala finančnega ministra, če li vé, da madjarski tovarnarji v naše dežele prodajajo špirit, ki je s trpentinom denaturizovan, in hoče li skrbeti, da se boče tako denaturizovanje v obeh državnih polovicah vršilo enako?

Poslanca Weitlof in Heilsberg sta se pritoževala, da gosposke pogostoma prepovedujejo razobešanje črno-rudeče-zlatih zastav, ki niso znamenje kakega državnega reda, ampak le izraz narodne vzajemnosti po raznih državah živečih Nemcev. Zato vprašata ministerskega predsednika kot voditelja notranjih zadev: So mu li te prepovedi znane, in kako jih more opravičevati?

Poslanec Fuss in tovariši so se zopet izpodtikali nad tem, da je bilo več listov zaradi člankov o ministerskih premembah konfiskovanih, in vprašajo novega justičnega ministra grofa Schönborna, hoče li ukazati, da v prihodnje ne bodo samovoljno zasegali listov in da bode tudi vladi neprijaznim časnikom dovoljeno prosto izražati svoje mnenje?

Samostalni predlogi.

Na dnevnem redu samem je bilo več samostalnih predlogov, ki pa tudi v petek niso bili vsi rešeni. Prvi je dunajski poslanec V r a b e c utemeljeval svoj predlog o davkarskih premembah za pridobninske in gospodarske zadrage pa za pomožne blagajnice. Za njim je češki poslanec H e v e r a utemeljeval svoj predlog, da bi se odpravila dvestotna pristojbina, ki jo morajo hranilnice in posojilnice plačevati od obresti vložnih glavníc. O tem predmetu so razven predlagatelja govorili še M e n g e r, R i c h t e r, T ü r k in V o š n j a k, ki so dokazovali, da morajo naše hranilnice in posojilnice poginiti, ako se gledé njih obdačevanja kaj drugega ne ukrene. Avstrijsko-ogerska banka je prosta vseh pristojbin in ima še mnogo drugih privilegijev ali posebnih pravic, našim posojilnicam pa ne odrekajo le vseh polajšav, ampak si izmišljujejo za nje še posebne davke in njim na kvar tolmačijo obstoječe davčne zakone. Oba ta predloga sta bila v pretres in poročanje izročena hranilničnemu odseku.

Tretji samostalni predlog je bil nasvét H a y d n o v, da se vravná prodaja masla in masti in zabrani goljufija s ponarejenimi zabelami.

Razmere v dunajski splošnji bolnišnici.

Obširna razprava se je vršila o samostalnem predlogu poslanca Pernerstorferja gledé tukajšnje splošnje bolnišnice. Omenjeni poslanec je namreč v zadnji budgetni razpravi 6. maja t. l. v obširnem govoru opisoval razmere v splošnji bolnišnici in pripovedoval tako strašanske reči, da je bila preiskava neobhodno potrebna. Res je ministerstvo notranjih zadev sestavilo posebno komisijo, ki je imela preiskovati, se li v splošnji bolnišnici zares godé take nerodnosti, kakor je trdil poslanec Pernerstorfer. V to komisijo so bili izbrani namestniški podpredsednik Kučera, namestniški svetnik in zdravniški poročevalec Karajan in namestniški svetnik Sieber. Ob enem je bil povabljen poslanec Pernerstorfer, da se kot gost vdeležuje dotičnih preiskav. To se je res tudi zgodilo, ali Pernerstorfer z izidom ni bil zadovoljen ter je stavil predlog, naj se zapisniki dotičnih preiskav predložé državnemu zboru. Utemeljeva je ta svoj nasvét je poslanec Pernerstorfer v petek v prvi vrsti napadal gori omenjeno komisijo, ki mu ni bila po volji, zlasti mu vitez Karajan ni bil všeč. Pa tudi preiskavo samo je hudo grajal, češ, da so komisarji strahovali zdravnike, kateri so vsled tega marsikaj drugače povedali, kakor se je godilo. Pernerstorfer je vsled tega iz te komisije izstopil, predno je dovršila svoj posel, ter to naznanil tudi ministerskemu predsedniku in cesarskemu namestniku. Konečno je Pernerstorfer rekel, da v splošnji bolnišnici ni nič bolje, kakor je bilo prej, in da tudi sedanjemu vodstvu prav nič ne zaupa.

Obširno je Pernerstorferja zavračal vladni zastopnik sekcijski načelnik Erb, ki je v prvi vrsti opravičeval sestavo komisije, v katero so se morali poklicati možje, katerim so znane razmere v bolnišnici. Dalje je iz zapisnikov dokazoval, da je Pernerstorfer močno pretiraval, ker je trdil, da sekundarji vsled prevelikega truda dobivajo jetiko, da

LISTEK.

Sveti Viktorin,

škof ptujski, cerkveni pisatelj in mučenec.

(Njegovo življenje in delovanje na podlagi najstarejših virov in po najnovejših pripomočkih spisal dr. Mihael Napotnik, c. kr. dvorni kapelan, kn.-šk. konzistorijalni svetovalec lavantinski; ravnatelj c. kr. zavodu za višjo vzgojo duhovnikov pri sv. Avguštinu na Dunaji.)

Pod gorenjim naslovom izšla je meseca avgusta pri Keiss-u na Dunaji v založbi gospoda pisatelja 278 strani v. 8° obsegajoča knjiga. Posvečena je Nj. ekscelenciji prem. gosp. knezo-škofu lavantskemu Jakobu Maksimilijanu prigodom petdesetletnice mašništva in petindvajsetletnice škofovanja. Vsebina jej je zgodovinska in cerkveno-slovstvena disertacija ali studija o sv. Viktorinu, prvem po imenu znanem ptujskem škofu. O tem, kar smo do sedaj vedeli o apostolu gorenje Panonije, piše g. pisatelj v predgovoru to-le: „Resnica je sicer, da se po raznih slovenskih knjižicah nahajajo kratke življenjepisne črtice o tem velečenjenem učenjaku cerkvenem; toda kako nezanesljive, nevtemeljene in neprimerno izmišljene da so, pač ni, da bi še posebič naglašal. Prepisaval je pač navadno brez vsega pomisleka in potrebnega prevdarka poročevalec od poročevalca tako, da je prememba večinoma jako neznatna, ko

so skoro še izrazi potovali iz spisa v spis. Zato pa ni čuda, da so bile podedovane tudi vsakojake zmote in razne napake, ki so se vrinile v razpravo starejših pisateljev.

Pred vsem je obžalovanja vredno, da skoro ni-jeden slovenski opisovalec Viktorinovega življenja in delovanja ni natančno povedal virov, iz katerih je zajemal svoja znanstvena poročila. Slovenski vědi in znanosti je pač že krvavo škodovala ona slaba navada ali, bolje rečeno, razvada pisateljev, da v svojih znanstvenih preiskavah in razpravah nečejo določno naznanjati virov in pripomočkov književnih. Vsled te škodljive popustljivosti ni moči človeku, da oceni dotične spise primerno in da pravično razsodi, koliko je v njih čiste zlate rude in koliko je ničvredne primesi. Kdor ne pozna virov, ne more ločiti zdravega zrna od medlega plevla.

Da je, kakor je, uveril sem se v polni meri pri sestavljanju životopisnih črtic o toli hvaljenem in slavljemem možu, kakoršen je bil sv. Viktorin dóbo svojo. Zbiral sem radostnim srcem mnogo časa vsakovrstne podatke o življenji, o delovanji in nehanji prvega po imenu znanega škofa davnoslavnega mesta gorenje Panonije, Petovija, kakor se je nekđaj zval naš spodnještajerski Ptuj. Pri slovenskih zgodopiscih našel sem le pičlo število zanesljivih doneskov k biografiji in bibliografiji preblagega moža, ki je uprav v naših domačih krajih apostolski

živel, apostolski delal in apostolski sklenil svoje bogoslužno in človekoljubno življenje. Veliko več verodostojnih pripomb sem pa nabral pri inostranskih slovstvenikih: italijanskih in francoskih, angleških in nemških. Kar sem srečno nabral, to v naslednji razpravi podajem slovenskim razumnikom v blagovoljni pouk in v radovoljno posnemanje.

Sodim, da hoče naravno biti in stvari povsem primerno, ako ves sestavek razdelim v dva glavna dela. V prvem oddelku hočem kolikor toliko dosledno objaviti raznih učenjakov razna poročila o našem sv. Viktorinu; to pa zato, da prihodnjim življenjepiscem prihranim pretrudapolno iskanje in stikanje po redkih, dragocenih knjigah, ki govore o našem izvrstnjaku cerkvenem. Predobro vem, da se bode vsled tega marsikaj ponavljalo.“

Temu načrtu dosleden rešetá gospod pisatelj v I. delu razna poročila najmanj 70 pisateljev: slovenskih in tujih, novejših in starejših. Iz mej slovenskih navede in dene na natančno tehtnico poročila Krempla, dr. Muršca in Slomška; dalje Macuna, Fekonje, dr. Križaniča in Lapajneteta. Ni posebno častno, kar pové h konci o poročilu slovenskih pisateljev, ki govore o sv. Viktorinu: „Ni ga pač preroka v lastni domovini. Tuji historiki (zgodovinarji) gošče in lepše pišejo o vrlem Ptujčanu, nego domačini.“ (Str. 11.)

Pač lep kos zgodovine cerkvenega slovstva raz-

je hrana silno slaba in nezadostna, da so strežnice jako surove in da kakor krvoločne hijene preže po darilih. Pripoznaval pa je govornik, in tudi komisijski zapisniki so potrjevali, da je v bolnišnici tudi mnogo pogrškov in nedostatkov. Ali vlada si je vsigdar prizadevala in si bo tudi v prihodnje, da vse to prej ko mogoče odpravi.

Ker je ta govor trajal skoraj dve celi uri in je šlo že na štiri, sklenil je g. predsednik sejo, ne da bi bila ta točka dovršena. K besedi so se namreč oglasili še grof Hohenwart, Schönererjev naslednik poslanec Eichhorn in Pernerstorfer, ki bo pobijal trditve vladnega zastopnika. Poslanec Eichhorn bo govoril zoper Pernerstorferja, ali obračal se bo neki zoper židovske zdravnike, ki imajo bolnišnico v rokah, in priporočal, naj se potrežba izroči usmiljenim sestram. Grof Hohenwart bo pa govoril zoper to, da bi se državni zbor bavil z zapisniki omenjene komisije. Preiskava je dognana, vse drugo je skrb vladina. Kam bi prišel državni zbor, ako bi hotel sam preiskovati, kako oskrbujejo to ali ono bolnišnico? Priporočal bo torej, da državni zbor ne zahteva zapisnikov gledé razmer v bolnišnici ter takoj odkloni Pernerstorferjev predlog.

Volitev I. podpredsednika.

Prihodnja seja bo v torek 30. t. m.; na dnevnem redu so razven zadnjih ostalih točk dopolnilne volitve v razne odseke in volitev prvega podpredsednika. Zadnjič sem Vam pisal, da bo za to častno mesto najbrže izbran češki poslanec Zeithammer. Med tem časom se je pa dotično mnenje zopet premenilo. Levičarji so že pri volitvi grofa Clam-Martinitica zahtevali, da se mora mesto prvega podpredsednika prepustiti njihovem kandidatu, ker desnici zadostujeta predsednik in drugi namestnik. Toda desnica se na to zahtevo tedaj ni ozirala in je levičarjem prepustila le drugega podpredsednika. Sedaj so ponovili to svojo zahtevo, ki jo iz političnih vzrokov podpirata tudi ministerski predsednik grof Taaffe in predsednik dr. Smolka. Poljski klub je vsled tega takoj sklenil levici vstreti in glasovati za Chlumeckega. Liechtensteinov in Hohenwartov klub sta imela pa dosti pomislov zoper to, da bi se mesto prvega podpredsednika prepustilo levičarjem. Konečno sta sklenila rešitev te zadeve prepustiti češkemu klubu, ki je v prvi vrsti prizadet, in ravnati v popolnem soglasju z njim. Ker se je češki klub odločil, levičarjem prepustiti mesto prvega podpredsednika, ni nobenega dvoma več, da bo v prihodnji seji izvoljen Chlumecky. Treba bo torej najbrže precej v torek voliti še drugega podpredsednika, ki ga bo iz svoje srede predlagal češki klub. Gledé osebe dogovoré se Čehi konečno še-le jutri zvečer, ali toliko se že zdaj vé, da imata največ nade poslanca Zeithammer in Mattuš.

Zedinjena levica.

Levičarji se hočejo na vsak način zediniti in po zgledu desnice osnovati nekak eksekutivni odbor, ki bo razne klube vezal med seboj. Dotične razprave med načelnitvi posameznih klubov so se že

grne se nam potem pred očmi, ko se naštevajo pisatelji raznih narodov in raznih vekov, govoreč o sv. Viktorinu, razdeljeni tako-le: Pisatelji posebič o Štajerji govoreči, tuji pisatelji, najstarejši pisatelji. Obširno dokazuje, da se stari pisatelji vsi vjemajo v tem, da je bil cerkveni pisatelj, škof in mučenec Viktorin: škof Ptujski. (Πατριάρχης, Πατριάρχης — ne: Πατριάρχης, pr. str. 85.)

„Cezar Baronij“ (* 1538 v Sori, mestu kampanijskem, kardinal 1595, † 1607) — pravi gosp. pisatelj — „hoče pač prvi biti, ki je v svojih sicer vekovitih analah zapisal nesrečno neresnico, da sv. Viktorin ni vladikoval v Petoviji, mestu panonskem, marveč v Piktaviji (Poitiers), mestu galskem.“ (Str. 100.) „To goropadno zmoto je zatrosil celó (po svoji slavi) v rimski martirologi, (kateri pozna poleg našega še 13 drugih Viktorinov), kjer še vedno stoji.“ (Str. 104.) Še le veleučeni profesor bogoslovja na pariškem vseučilišči Launojus je razbistril v posebni razpravi (leta 1653), da naš sv. Viktorin ni nikoli in nikdar škotoval v Piktaviji, mestu francoskem. Ta Launojeva, redko se nahajajoča razprava ali disertacija, ki je bila epohalnega pomena s pogledom na različna vprašanja o Viktorinovem životopisu, je s primernimi dodatki po kolinski izdaji iz l. 1731. v naši knjigi cela ponatisnena od str. 113—139. (Dalje prih.)

pričele, in skoraj ni dvoma, da se bodo tudi ugodno končale. Levica hoče napeti vse svoje moči, da bi se vspela na državno krmilo; ako drugega ne bo pomagalo, hoče pri prvi priliki, ki se ji ponudi, iz državnega zbora izstopiti. Taka prilika bi se ji bila ponudila, ako bi ji bila desnica odrekla prvega podpredsednika. Kričala bi bila, da ji desnica silo dela, da njenih najpravičnejših želj neče uslišati, da je nemogoče z njo še dalje skupaj zborovati, in da levičarjem ne ostaja drugega, kakor domov iti. Vsa krivda in vse grenke posledice tega koraka bi v tem slučaju zadevale desnico. Zato je raje levičarjem prepustila prvega podpredsednika; gotovo je, da bodo za svoj izstop iskali novih pretvez, ali s tem naj se nikakor ne izgovarjajo pred svetom, da jih je desnica zapodila iz zbornice.

Deželni zbor kranjski.

(Osemnajsta večerna seja, dne 22. okt.)

(Konec.)

Poslanec Višnikar poroča dalje o napravljanji in vzdrževanju javnih neerarskih cest in potov in o uvrstitvi deželnih cest. Načrti postav obveljajo brez ugovora.

Poslanec Detela poroča o načrtu zakona o povzdigi reje goveje živine. Ker je ta načrt prišel prepozno v roke upravnemu odseku, nasvetuje poročevalec, naj se vrne deželnemu odboru, da o njem poroča v prihodnjem zasedanju.

Poslanec dr. Papež poroča v imenu upravnega odseka o prošnji J. V. Withalma, posestnika Kolizeja v Ljubljani, da bi se izbrisale dotične servitutne pravice združene s tem posestvom, ter nasvetuje, naj se deželni odbor pogaja z Withalmom in v prihodnjem zasedanju stavi primerne predloge.

Poslanec dr. Mocsché dostavi, naj se pooblašča deželni odbor, da reši prošnjo, ako bo ugodna za deželo, kar obvelja.

Ko so bile rešene vse točke dnevnega reda, vstal je gosp. deželni glavar dr. Poklukar ter našteval, kar je storil deželni zbor v zadnji šestletni dobi. Povdarjal je v prvi vrsti, da se je deželna naklada na davke znižala, in da je deželni zbor sploh skrbel za kmetijski in obrtniški stan. V političnem oziru je važen zakon o prenapredbi deželnega volilnega reda in občinskega reda za mesto ljubljansko. V gospodarskem oziru je deželni zbor sklenil o doneskih požarnih zavarovalnic, o donesku mesta Ljubljane za šolski zaklad; pospešilo se je dalje pogozdovanje Krasa na veliko korist Notranjske, načrtal zakon v povzdigo govedoreje, izvršile zgradbe proti hudournikom, prenapredil zakon za osuševanje ljubljanskega močvirja, potrdil zakon za ljubljansko mestno hranilnico itd.

Iz letošnjega zasedanja je treba povdarjati premembo § 13. deželnega volilnega reda; dalje so se omejile lovske karte, določila se je stalna služba duhovnika v prisilni delavnici, deželna naklada na žganje se je premenila v smislu državne postave, cesta čez Bogenšperk se bo preložila, kar bo za Dolenjsko velike važnosti; za dolenjsko železnico je deželni zbor dovolil 500.000 gl. v nadi, da bo tudi država dovolila večjo podporo; za kamniško železnico se je dovolilo še 20.000 gl. Glediško vprašanje bilo je vedno povod prepiru mej strankama, letos pa je zbor sklenil, da se bo gledališče zgradilo in sicer deželno. Isto tako bo novi cestni zakon deželi na korist. Da pa se je vse to doseglo, zahvaliti se je treba gospodom poslancem, ki so delovali za deželne koristi, načelnikom posameznih odsekov in gospodu deželnemu predsedniku, kateremu je hvaležen zastop kranjske dežele. (Dobro! dobro!) Gosp. deželni glavar konča svoj govor: Bog živi cesarja! Vsi poslanci stojé zakličejo trikrat: Slava!

Gosp. deželni predsednik se zahvali za priznanje deželnega zbora in v imenu vlade želi, da bi vsi sklepi imeli za deželo najboljše nasledke.

Poslanec dr. Bleiweis zahvali se konečno v imenu narodnih poslancev gosp. deželnemu glavarju za spretno vodstvo in izrazi željo in trdno nado, da bi ga v prihodnjem zasedanju zopet videli na tem mestu. (Živahno odobravanje.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. oktobra.

Notranje dežele.

Poziv k drugemu splošnjemu avstrijskemu katoliškemu shodu bo v kratkem izšel. Kakor

se zatrjuje, govoril bo tudi Windthorst. Vdeležba bo velikanska. Poleg cerkvenih knezov oglasilo se je tudi mnogo odličnih plemenitav, kot: družine R. Metternich, Schwarzenberg, Liechtenstein, Windischgrätz, Rohann, Croy, Salm, Appony, Welsersheimb, Nostitz, Goëss, Blome, Thun, Clam, Belcredi, Hohenwart, Paar, Tige itd.

Ker fakijski dunajski listi ne morejo ničesa opraviti zoper *avstrijski proračun*, začeli so na vse pretege hvaliti ogerskega finančnega ministra Tiszo, da bi s tem žalili Dunajevskega. Toda „P. Lloyd“ je tej vrsti ljudi zaprl sapo s svojim člankom, v kojem pravi: „Dunajevski je siv državnik in v onih letih, v kojih si privoščijo drugi uradniki zaslužen počitek; on pa ni odložil peresa ter se še vedno trudi spraviti avstrijske finance v ravnotežje. Z današnjim dnem se mu je to posrečilo in karkoli ugovarja opozicija zoper Taaffejevo ministerstvo, vendar se ne bo mogla ubraniti, da ne bi izkazala svojega priznanja njegovi finančni politiki.“

Nedavno imenovani *mostarski grško-vshodni metropolit* Leontije Radulović je po dolgotrajni bolezni umrl dne 25. t. m.

Iz raznih opazk Kálnokyjevih nasproti diplomatskemu koru se sklepa, da je *češko-kraljevsko kronanje* dognana stvar. Dotične priprave vodi grof Kálnoky sam.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. je podaril večjo svoto za oprostitev afriških sužnikov. Tem povodom piše „N. A. Ztg.“: „Blagosrčni čin papežev, koji mu je narekovala vzvišena krščanska ljubezen do bližnjega, daje nam upanje, da bo našel povsod živ in krepak odmev. Vshodno-afriško vprašanje, ki bolj nego kdaj poprej navdaja javno mnenje Evrope, silno pospešuje papežev vzgled. Rešitev tega vprašanja je nalog devetnajstega stoletja.“

Srbski kralj Milan je zadnje dni večkrat izjavil, da se je že sprijaznil z idejo, po koji bi se odpovedal kraljevski kroni. — Narod je jako vznemirjen. Posebno žene, ki so jako ljubile nesrečno Natalijo, ljuto hujskajo svoje može zoper vlado. Navadna je postala mej Srbijami prislovica: „Dajte mozem pregače (predpasnike), nam pa handžare, kajti može so postali ženske!“ Te razmere so dobro znane vladi, ki bo vsled tega skoraj gotovo proglašila v kratkem obsedno stanje. Drugo vprašanje je, ali bo to kaj pomagalo kralju.

Londonski „Daily News“ pripovedujejo nastopno vest, koja je bajé došla iz Carjigrada: „Nemški veleposlanik je naznanil Turčiji, da je prišel sedaj pravi čas, da sucerena država prizná Ferdinanda *bolgarskim* knezom. Avstrija in Italija izjavili sta se nasproti Turčiji v istem smislu. Avstrijski veleposlanik je še dostavil, da bi Turčija s tem korakom najbolje preprečila bolgarske in srbske nemire. Ruski veleposlanik pl. Nelidov pa je sporočil velikemu vezirju, da bi car smatral priznanje princa Ferdinanda slučajem vojske.“

Nemški cesar in italijanski kralj sta brzojavno čestitala *ruskemu* ministru notranjih zadev pl. Giersu. „Fremdenblatt“ in „Nordd. Allg. Ztg.“ povodom službene petdesetletnice proslavljata njegov oster pogled, neumorno delavnost in neomadeževano poštenost, s kojim si je v petdesetletni dobi pridobil spoštovanje in hvaležnost cele Evrope. Ruski car mu je poslal prirsčno čestitko ter mu podaril Vladimirjev red prvega razreda.

Francoski predsednik Carnot je do novega leta podaljšal rok, v kojem morajo v Franciji stalno bivajoči tujei izročiti oblastnijam svoj „nacionale“. — Zaradi vohunstva zatoženega Nemca Kiliana je sodišče v Nici obsodilo na globo 5000 frankov in petletno ječo. Razven tega mu je prepovedano po prestani kazni šest let bivati na francoskih tleh.

Nizozemski katoliki so imeli včeraj teden v Rotterdamu jako mnogobrojno obiskan shod, pri kojem so odločno protestovali zoper oropanje sv. Očeta ter sklenili resolucijo: „Dolžnost naša je tirjati za sv. Očeta cerkveno državo, koja mu je vzela vstajna roparska roka.“

Izvirni dopisi.

Dob, 23. oktobra. Od vseh strani, tudi iz malih gorskih vasic, čujejo se glasovi, kako slovesno se po mili naši domovini praznuje štiridesetletnica vladanja našega presvetlega cesarja. Povsod razodeva se z veliko navdušenostjo ljubezen in vdanost slovenskega naroda do preljubljenega vladarja. Kako bi bilo torej mogoče, da ne bi i naša lepa fara, ležeča ob veliki dunajski cesti, napravila slavnosti, ki naj budi domorodne čute v srcih mladine in odraslih ter jih spominja njega, ki že 40 let skrbi za nas z vso očetovsko ljubeznijo?

Res se je že nameravalo, da bi se štiridesetletnica praznovala le v cerkvi in v šoli; a vrli naš šolski vodja g. Ivan Janežič izrazil je željo, naj se tudi ljudstvo vdeleži vse slavnosti. On sam se je torej potrudil ter je s predsednikom krajnega šolskega sveta g. Fr. Videmškom nabiral v to potrební denar. Mnogo hoje in truda imel je omejnjeni gosp. učitelj, a ko je videl, kako radostno je

ljudstvo sprejelo njegov načrt, s kakim veseljem so mu izročevali svoje doneske in kako mirno-prijetno vršila se je vsa slavnost, bilo mu je to v obilno zadoščenje.

Praznovali smo štiridesetletnico zadnje nedeljo po običajnem programu s slovesnim zvonjenjem in streljanjem na predvečer; s slovesno službo božjo v dan slavnosti in popoldne se je vrstilo na lepo ozaljšanem prostoru: slavnostni govor, pripenjanje spominskega traka na šolsko zastavo, petje, deklamovanje in pogoščenje otrok, vmes pa nas je razveseljevala kamniška veteranska godba. V svojo radost sem videl, kako pazno so vsi poslušali govor, petje in deklamovanje; vse je bilo tiho, vse je zrl v izvrstnega govornika in dobro izvežbane šolarje, gotovo znamenje, da se je ljudstvo jako zanimalo za lepo slovesnost in kako prav jo je pogodil spoštovani g. učitelj, ki nam je napravil tako veseli dan. Slava mu!

S Štajerskega. Dne 23. t. m. se nam piše: Moja šega je, da podpiram samo znane firme, na glasno dobre tvrde. Židovska predrznost je ono leto na Dunaji ustanovila „St.-Lucas-Austalt“ za podobice ter preplavila z njimi v prvi vrsti duhovnike; tudi izrečno katoliške časnike izdajajo, dokler se prevari ne pride na sled, potem pa samo ime premenijo. Zatorej: Svoji k svojim! Pripetilo se je že na pr., da sem iz Nemčije dobil knjigo na ogled, ne da bi jo bil zahteval. Bila je šolska, ali vrnil sem jo pod ovitkom, kakor je prišla. Istodobno sem pa naročilo poslal „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljano, naj mi oskrbi imenovano knjigo. Tako sem dal domačej tvrdki nekaj odstotkov prislužiti, tudi jaz sem na dobičku gledé poštne, a „Katol. Bukvarna“ mi vsako knjigo oskrbi za isto ceno, kakor jo od mene zahteva založnik sam. — Drugi vzgled: Danes sem dobil neko pošiljatev z Bavarskega. Skraja sem nameraval vrniti, ne da bi zavitek odprl. Toda misleč, da je bržčas že precéj dolgo pričakovana slovenska izdaja šolske knjige Justus Knechtove, sem zavitek raztrgal, in v istem so med bugačico bile — podobice. Beseda na istih je nemška. Torej ni za rabo. Saj imamo lepe podobice s slovenskim tekstom in še cenejše. Vsled tega nenaročene pošiljatev nisem sprejel. Dobival sem pošiljatev že tudi od domačih firm, če nisem za nje maral, sem poštnino sam plačal rad, ker sem vedel, da podpiram znano in dobro firmo. Danes bi morda moral podpirati kakošno zoperkristijansko firmo. Sedaj sem storil tako, kakor je svetoval neki dunajski časnik. Na karti-dopisnici sem namreč od pošiljalca naznanil, da nenaročene pošiljatev ne sprejemam in da so njegove podobice pri meni njemu na razpolaganje.

Učiteljska zborovanja.

(Dalje.)

Zaradi izrednih potreb so se oglašili tudi 4 učitelji, udje tega društva, za denarno podporo. G. Stegnar predlaga: prihodnjemu odboru naj se dovoli kredita kakih 140 gld. — kolikor se je namreč l. l. potrosilo v ta namen, naj potem odbor po svoji previdnosti razdeli to svoto med prosilce. Sklene se, da se ima v ta namen odboru dovoliti 150 gld.

V društvo se sprejme stalni učitelj v Polhovem Gradcu g. Ivan Bajec, oženjen, 25 let star. Prosilec je predložil zdravniško spričevalo in vplačal že 15 gld. vstopnine.

Daljša debata se vname ob naslednjem slučaju: G. J. E. je pristopil društvu precej pri vstanovi l. 1862.; vplačal vstopnine 10 gld. in letnine do leta 1867. po 3 gld. = 18 gld., potem pa molé izstopil. Gospod predlaga sedaj, da hoče vplačati vso zaostalo letnino začevši od leta 1867. po društvenih pravilih, kar znese 110 gld., zahteva pa tiste pravice, katere je dobil s prvim vstopom leta 1862. Od jedne strani se je povdarjalo, da so pogodbe za društvo ugodne, in ima gosp. prositelj že mnogo zaslug za to društvo, z druge strani pa se je povdarjalo, da se mora tukaj „načelo“ varovati in v tem slučaju tako postopati, kakor poprej pri onem, ki je za 6 let vstopnino na dolgu. Sklene se, gosp. odgovoriti v tem smislu, naj kot nov ud pristopi po smislu §§ 4., 11. in 12. dr. p. iz l. 1882. V tem poslednjem slučaju bode vstopnina veliko manjša, a letni doneski nekaj večji.

Gosp. Lapajne, ravnatelj meščanski šoli v Krškem, je poslal naslednji predlog: „Ker se je ustanovilo ‚Vdovsko učiteljsko društvo‘ v dóbi vladanja našega presvetlega cesarja, ki letos praznuje

svojo 40letnico in ker se je v tej dóbi jako okrepčalo, zato naj ono v ta spomin nakupi pri ugodni priliki v Ljubljani hišo, katero naj krsti: ‚Slov. učiteljski dom‘. V njej naj imajo poleg ‚Vdovskega učiteljskega društva‘ primerne prostore ‚Slovensko učiteljsko društvo‘ in ‚Národná Šola‘ brezplačno ali po nizki ceni.“

Misel je pač ugajala, a blagajnik začne razkladati stan premoženja in gospodarstvo nekako tako-le: Iz računov se kaže, da so udje vplačali 492 gld., a vdove so dobile 1716 gld. 99 kr. To pa presega vplačevanje za 1224 gld. 99 kr., in primanjkljaj mora se vzeti iz obresti. Obligacije se obrestujejo po 4% in za 1224 gld. 99 kr. mora biti kapitala 30.600 gld. Pri občnem zboru se navadno razdeli po 150 gld. Za teh 150 gld. je pa zopet treba kapitala 3750 gld. Po tem računu se potrebuje za navadne troške 34.350. Ako se to odšteje od premoženja 47.231 gld. 5 kr. ostane še prostih 12.881 gld. 5 kr. — in to daje obresti 515 gld. 24 kr. Toliko pa mora ostati na razpolaganje, to je ravno ako le dve vdovi pristopite. Recimo pa, da za to svoto bišo kupimo; 12881 gld. nominalne vrednosti znaša le nekaj nad 9000 gld. Pri tem gré še odšteti troške pri nakupovanji i. dr., tako, da ne moremo višje računati, nego na kakih 7000 gld. Hiša pa se nikakor ne obrestuje po 4%, tem manje, ako bi društvo notri imelo brezplačno(?) ali za malo odškodnino stanovanje. — Se vé, da temu ni nihče ugovarjal, marveč so vsi govorniki pred vsem pa predsednik povdarjali, da gré z denarjem varno in previdno ravnati, kajti to je denar vdov in sirot, in društvo le to opravlja v njih korist.

Blagajnik pristavi še: dokler vsaj polovica kranjskih učiteljev ne pristopi in kapital ne naraste do 80.000 gld., ni misliti, da bi se hiša kupila, kjer bi društva imela svoj dom, pač pa on misli, da je v sedanjih okoliščinah mogoče, ali starejšim udom, ki že po 20 let vplačujejo, letnino zmanjšati, ali pa vdovam in sirotam letne svote povišati. Eno izmed tega je mogoče. — Naj udje to prevdarjajo in do prihodnjega občnega zbora in pravočasno nasvete stavijo; drugi pa so hoteli to stvar pripustiti bodočemu odboru, naj iz svoje inicijative stavi predloge. Poslednjič se privoli blagajniku za leto 1887. in 1888. po 15 gld. za pisarne in druge male troške.

Na občno prošnjo in željo prevzame dosedanji predsednik proš, dr. Anton Jarc, predsedništvo; istotako se vsklikoma voli tudi blagajnik Močnik, ki želí, da bi se to breme naložilo mlajšim in spretnejšim ramam; tudi v odboru ostanejo še vsi dosedanji odborniki: Borštnik, Čenčič, Govekar (tajnik), Praprotnik Andrej (podpredsednik), Praprotnik Fr., Punčuh in Tomšič. Z željo, da bi se leto osorej, toda v večem številu videli, sklene se zborovanje.

(Konec prih.)

Dnevne novice.

(V budgetnem odseku) državnega zbora je poslanec Czerkavski odklonil poročilo o bogočastji in nauku. Poslanec dr. Hausner je izrazil željo, naj bi tudi člani opozicije prevzeli poročila. Dr. Plener je izjavil v imenu opozicije, da ne prevzamejo referatov. Nato so se poročila razdelila.

(Za vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo na Grmu) oglašilo se je letos 13 prosilcev za pet razpisanih deželnih ustanov. Tudi plačujočih učencev oglašilo se je več ko lani.

(Društvena beseda) čitalnice ljubljanske je bila sinoči primeroma dobro obiskana; vse pevske točke pod vodstvom g. prof. Gerbica pel je moški zbor na občno zadovoljnost. V Tovačevskega „Roži“ in Bendlovi „Lahko noč“ sta četverospěva popolnoma zadovoljila. Gdč. M. Vernikova deklamovala je prizor iz Baumbahovega „Zlatoroga“ v prevodu g. Funtka razumljivo, z občutkom in lepim preminjevanjem glasú, kar pričá o nadarjenosti in marljivosti gdč. deklamovalke. Tudi dr. B. Ipavca melodiozne skladbe „Želje“, „Tak si lepa“ in „Sred vasi“ pel je mešan zbor vrlo dobro. Posebno zadnji dve ste bili občinstvu všeč. Gosp. Moser, gojencev praškega konservatorija, sedaj učitelj „Glasbene Matice“, sviral je na goslih Wieniawskega „Legendo“ in „Seljanko“ z dovršeno tehniko; glasovi bili so gladki in čisti. Občinstvo je izražalo svojo pohvalo z obilnim ploskanjem. Na glasoviru ga je spremljal g. vitez Ohm-Janušovki s svojo znano spretnostjo. Druge lepe točke na programu je bil Kreu-

terjev trospev iz opere „Prenočišče v Granadi“, ki so ga peli gdč. Daneševa, gg. Razinger in Pianekki. Vsi trije so pokazali, da so v vsakem oziru izvežbani in vrli pevci. Zadnja točka je bila Zajčeva „Večer na Savi“, ki jo je pel moški zbor s četverospěvom z znano natančnostjo.

(„Pisateljskega društva“) izredni občni zbor vršil se bo dné 31. oktobra ob 8. uri zvečer v steklenem salonu ljubljanske čitalnice. Na dnevnem redu je poročilo predsedništva in volitev jednega odbornika na mesto umrlega prof. A. Raiča.

(Sokolov „four fix“) je bil zadnje soboto v gostilni g. Ferlineca jako dobro obiskan in je poleg izbornega petja oddelka čitalniških pevcev posebno ugajalo berilo, katero je bral društveni starosta. Prihodnji zabavni večer bode 24. novembra v ravno tistih prostorih; gg. Dragotin Hribar in Anton Zagorjan prevzela sta rediteljstvo.

(Odlíkovanje.) G. F. Janeš, kanclist pri tukajšnjem deželnem sodišči, odlíkován je povodom umirovljenja z zlatim križcem.

(Tramvaj na par) nameravajo delati iz Gorice skozi Dornberg v Ajdovščino. E. baron Ritter, ki se posebno zanima za to stvar, ogledal si je te dni z inženirjem Stummerjem železnično črto, in v kratkem bodo nekda prišli z delom.

(Drobnice), XXII. letnik, ne stanejo, kakor smo poročali, 1 gld., ampak kartonirane 1 gld. 20 kr., nevezane 1 gld. 10 kr.

(Nemška šolska eskadra) priplula bo dné 8. novembra v Trst, kjer bo ostala več dni. Vlada bo priredila nemškým častnikom več slovesnosti. Dne 11. novembra ogledali si bodo tudi postojinsko jamo.

(Dr. Ausserer,) v državnem zboru zastopnik mesta Maribora, je izstopil iz kluba „Deutsch-nationale Vereinigung“. Ker je svojo graščino v Selnici zamenjal za neko hišo na Dunaji, preselil se bo v kratkem na Dunaj.

(Vdeležniki II. občnega avstrijskega katoliškega shoda) na Dunaji dobé vsa potrebna pojasnila pri dr. Simonu Hagenauerju, Wien, I., Wollzeile 3.

(Nevarno je zbolel), kakor se nam poročá, umirovljeni župnik, č. g. Simon Kosmač.

(Prihodnji predpust) bo jeden najdaljših v tem stoletju; trajal bo 58 dni.

Telegrami.

Belgrad, 28. oktobra. Kralj je imenoval člane odseka za revizijo ustave; izbrani so iz vseh strank in stanov. Kralj bo sam predsedoval; podpredsednike je imenoval Ristića, Garašanina in Grujića.

Sofija, 28. oktobra. Princ Ferdinand je včeraj slovesno odprl sobranje. Princesinja Klementina se je tudi vdeležila slovesnosti.

Potsdam, 29. oktobra. Cesar je zjutraj odpotoval v Hamburg.

Atene, 29. oktobra. „Greif“ je včeraj zjutraj priplul v Pirej. Pozdravile so ga s topovi vse grške in tuje vojne ladije. Godba na francoski admiralski ladiji „Vauban“ je zasvirala avstrijsko himno. Sekcijski načelnik Reineck pozdravil je Sternecka v kraljevem imenu. Sterneck in Kosjek obiskala sta Tripupisa, Dragumisa, Theotokisa, dvorne dostojanstvenike in katoliškega nadškofa Maranna.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
27.	7. u. zjut.	748.8	—0.4	brezv.	megla	0.00
	2. u. pop.	747.7	10.6	sl. szap.	jasno	
	9. u. zveč.	748.4	5.2	„	„	
28.	7. u. zjut.	749.7	0.8	brezv.	megla	0.00
	2. u. pop.	748.1	14.4	„	jasno	
	9. u. zveč.	748.0	6.4	„	„	

Srednja temperatura obeh dni 5.1° [in 7.2° C., za 3.4° in 1.3° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

29. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 05 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16%	82 „ 40 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 90 „
Papirna renta, davka prosta	97 „ 65 „
Akcije avstr.-ogerske banke	83 „ — „
Kreditne akcije	311 „ 70 „
London	121 „ 30 „
Francoski napoleond.	9 „ 62 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 76 „
Nemške marke	59 „ 45 „

Zahvala.

Za mnogostransko izkazano sočutje in obilno vdeležbo pri pogrebu preljubljene soproge, oziroma matere, tašče in stare matere, gospe

Uršule Vajde, roj. Musec,

kakor tudi za podarjene krasne vence izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

V LJUBLJANI, dne 29. oktobra 1888.

(1)

Žalujoči ostali.

Lepe starine in star denar,

kot zlate, srebrne, cinaste, steklenaste in porcelanaste predmete, vezeno cerkveno blago in podobe, posebno pa starinaste dragotine, pristne bele bisere, miniature, bakroreze, emajlovane tobačnice, zlate ure na vreteno (spindel), porcelanaste in bronaste kipe, pahljače z lepimi slikami, orožje in rezljano pohištvo, potem

zlate in srebrne denarje kupujem po najvišjih cenah.

Herman Lukešič,

trgovec s starinami in denarji, in zapriseženi c. kr. cenilni mož

(1)

iz Gradca, Vorbeckgass, 1.,

sedaj v Ljubljani, hôtél „Elefant“, soba št. 48. V torek in sredo od 10.—1. ure.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijsko v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano realno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupece so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blehbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

Spominjajte se Ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17,

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovejše oblike namreč:

Monštranc, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognji pozlati, posrebrni in popravi.

Na blagovoljna vprašanja bode radovoljno odgovarjal.

☛ Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštnine prosto. ☛ (36)

☛ Staro orožje za popravo naj mi blagovolijo č. gg. naročniki, pošiljati nefrankovano. ☛

OTOMANE,

!!glid. 38 a.v.!!

(glej podobo), naj bolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapecirano pohištveno orožje, preoblečene z modernim in močnim blagom in popol-

no pozamerterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,
tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4,

Uzorec blaga resnim kupecem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmatratzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot špeciialiteto: altarne preproge.

☛ Ceniki s podobami zastoj in franko na zahtevanje. ☛

Odlikovani v Trstu 1882

s srebrno svetinjo.

AVGUST DRELSE,
tovarnar peči iz prsternih izdelkov,
v Ljubljani.

Izdelovanje in zaloga najraznovrstnejših peči najnovejše sestave

belih in barvenih iz ognjesigurnega gradiva, elegantno in cenó.

Zaloga kemijskih aparatov z najtršim osteklenjem, kojega se ne primejo kisline.

Izvršuje naročila na cevi, nadstavce za dimnike z vetrnjakom, na stavbene okraske, rebra za cerkvene oboke, ognjesigurne opeke in vse v stroko prstenege blaga spadajoče predmete. (19)

Prostovoljna dražba!

Dne 5. novembra t. l. prodajal se bode parceloma tudi pod nastavljenno ceno po sodnijskem potu v Količevem iz zapuščnine Jakoba Kočevarja milu v Količevem št. 22 pri Kamniku, z izvrstno vodno silo, tudi v druge industrijske namene pripraven, hiša in poslopja z „fundus instructus“—om vred, po klicani ceni 11.599 gl. 15 kr., dalje njive, travniki in gozdi. — Ara (vadium) 10% nastavljenne cene. — Tretjina kupnine plačati je v 14 dneh, ostalo v dveh mesecih. — Nadaljni pogoji poizvedó se pri okrajni sodnji na Brdu. Dne 7. novembra bode dražba premlenih rečij. (6)

Pobotnice za izžrebane srečke kranjskih zemljiščno-odveznih obligacij dobiti so v Katoliški Bukvarni v Ljubljani komad po jeden krajear.

Žrebanje prihodnjo sredo!

Srečke obrtne razstave,
prirejene v proslavo cesarske svečanosti, samó 50 kr.

Glavni dobitok **25.000** gl.

Srečke dobivajo se v Ljubljani pri

☛ ☛ J. C. MAYER-JU. ☛ ☛

(21)